

CÍLE LEKCE

- vysvětlí význam slova empatie
- hodnotí správnost/nesprávnost tvrzení o empatii
- uvažuje o nepříjemných situacích, které se odehrávají v kolektivu třídy
- uzavře dohodu se třídou

POMŮCKY

- žluté (pro dívky) a zelené (pro chlapce) lístečky
- kartičky pravda a lež pro každého (pracovní arch)
- balicí papír (= depeše), fixy

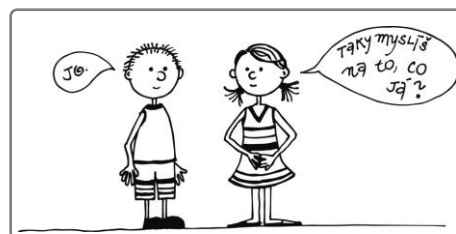
1. Komunitní kruh. Vyučující poskytne prostor pro odpověď každému žákovi na následující sadu otázek:

- *Co pro tebe znamená umět vnímat druhého? Umíš být vnímavý/á vůči druhým lidem?*
- *Věříš v telepatii (= přenos myšlenek bez použití techniky i známých lidských smyslů)? Stává se ti, že dopíšeš zprávu kamarádovi v momentě, kdy ti od něj přijde také SMS s podobným obsahem, který mu píšeš? Je to náhoda, nebo jste na sebe byli myšlenkově napojeni?*

2. Ilustrace. Vyučující promítne žákům ilustraci (CD_EtV ⇒ Empatie ⇒

Obrázky ⇒ empatie1) a klade následující otázky:

- *Máte ve své blízkosti někoho, s kým si rozumíte i beze slov? Druhého se nemusíte ani ptát, přesně víte, nač myslí, případně co by chtěl sdělit?*
- *Čím je tato vlastnost dána? Jak je to možné? Myslíte, že má takové schopnosti každý?*

Poté vyučující rozdá děvčatům žluté lístečky a chlapcům zelené. **Úkolem dívek** je napsat na lísteček, na co podle nich myslí dívka na obrázku a **chlapci** odhadují myšlenky hochy stojícího vedle ní.

Poté střídavě losujeme a čteme, nač myslěla dívka a nač chlapec.

METODICKÁ POZNÁMKA K AKTIVITĚ

Aktivita slouží v tomto případě spíše pro zábavu (má být nositelem radosti). Vhodné je komentovat čtení dialogů, kdy se dvojice vcítla do svých myšlenek a kdy se spíše mýjela (stejně jako v životě). Pro udržení pozornosti všech můžeme před zahájením čtení dialogů vyzvat žáky, aby si tipli počet „empatických dvojic“.

1. Tvrzení. Práce ve dvojici. Dvojice vzniknou tak, jak sedí žáci v lavicích. Jejich úkolem je rozhodnout, zda jsou tvrzení o empatii uvedená v pracovním sešitě (s. 39) pravdivá či lživá. Nepravdivá tvrzení přepracují na pravdivá.

Tvrzení o empatii¹

☒ Až když se přestanu zabývat sám sebou, mohu pochopit svůj protějšek.	
☒ Empatie také znamená být připraven v daný moment vzdát se sám sebe ve prospěch druhého.	
☒ Empatie = vcítění se do druhého probíhá především prostřednictvím slov.	Proces vcítění probíhá převážně neverbálně, přes 90%.
☒ Rozvoj schopnosti vcítit se do druhého začíná až v dospělosti.	Schopnost vcítit se je rozvíjena již u nenarozeného dítěte v těle matky.

¹ PREKOP, Jirina. *Empatie: vcítění v každodenním životě*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2004. 131 s.

☒ <i>Současný technický pokrok podporuje rozvoj schopnosti vcítit se do druhého.</i>	Naopak. Razantně ubývají situace – možnosti společného setkávání lidí. Dokonce i párové hry se dají hrát individuálně na počítači.
☒ <i>Vcítění je náročný proces, který vyžaduje následující schopnosti: sebereflexi (vnímání sebe sama), úctu k druhému, být připraven brát ohled na druhého - vzdát se tak sebelásky a schopnost představit si situaci druhého a nabídnout mu vhodnou pomoc.</i>	
☒ <i>Být empatický znamená odhalit druhému, co cítím já a nabídnout mu pomoc podle svých pocitů a prožitků.</i>	Mám naopak usilovat o proniknutí do pocitů druhého, citově se s ním sladit a nabídnout mu takovou pomoc, kterou žádá.

Sdílení výsledků: dvojice dostanou kartičky PRAVDA (✓) a LEŽ (*), vyučující přečte tvrzení a dvojice odpoví formou zvednutí příslušné kartičky. Společně diskutujeme o lživých tvrzeních a hledáme jejich nepravdy.

1. Co se nám nelíbí.² Skupinová práce. Skupiny po 4 členech vzniknou prostým rozpočítáním. Úkolem skupiny je přemýšlet o situacích, které se dějí v třídním kolektivu, ale nelíbí se jim nebo mohou být nepříjemné některým spolužákům (nevhodné způsoby chování, používání vulgarismů, fyzické útoky, nerespektování pravidel, ...). Každou nepříjemnost zaznamená skupina na jeden lístek. Vyučující následně vybere všechny lístky a roztrídí podle toho, jak se opakují. Následně je předčítá v **komunitním kruhu**. Každý má právo vyjádřit se, nakolik je uvedený nešvar rozsáhlý a jak by se mu dalo předejít.

2. Společné rozhodnutí. Které z uvedených nešvarů, jež se nám nelíbí, přestaneme v následujícím měsíci dělat? Vhodné je závazek sepsat na depeši, kterou podepíší všichni členové. Nezbytné je dohodnout, co bude následovat, pakliže některý ze žáků dohodu poruší. Jednou z možností je povinnost přinést po každém prohřešku sáček bonbónů a ve vhodné chvíli bonbóny rozdělit celé třídě.

SEBEHODNOCENÍ dle sady kritérií

Kritéria	★★	★	☹
Diskuse na úvod O empatii	Sdělil/a jsem alespoň dva své názory během lekce, a to: 1. 2.	Zapojil/a jsem se do diskuse alespoň jedním svým názorem, a to:	Do diskuse jsem se nezapojil/a, protože
Práce ve dvojici Pravdivá či nepravdivá tvrzení?	U všech tvrzení jsme poznali, zda byla pravdivá či nepravdivá.	Alespoň u poloviny tvrzení jsme určili správně, zda byla pravdivá či nepravdivá	Méně než polovinu tvrzení jsme správně označili za pravdu či lež.
Skupinová práce Co se nám nelíbí	Spolupracovali jsme. Diskutovali jsme o nepříjemných situacích ve třídě, sepsali jsme je. Zapojil/a jsem se do následné diskuse. Ve třídě nedochází k žádným nepříjemným situacím.	Spolupracovali jsme. Diskutovali jsme o nepříjemných situacích ve třídě, sepsali jsme je. Do následné diskuse jsem se nezapojil/a.	Nespolupracovali jsme.

² Inspirace: EYRE, Linda a Richard EYRE. *Jak naučit děti hodnotám*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2007, s. 106.

